

Poštšina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1933/34

V AGONIJI

Premijera 16. septembra 1933

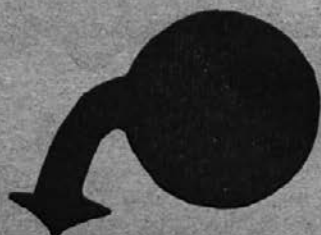
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira! Tovarniške cene!

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 16. septembra 1933

Dr. Branko Gavella:

Glembajevščina

(Ob premijeri drame »V agoniji«.)

Po »Gospodi Glembajevih« in »Lede« prihaja na ljubljanski oder zdaj še drama »V agoniji« kot poslednja iz Krleževih dram o Glembajevih. Težko je primerjati ta Krležev ciklus o Glembajevih z drugimi podobnimi dramskimi ciklusi, ki jih najdemo v svetovni literaturi, ker prav za prav tukaj nič cikličnega ni. Ta dela niso ritmični deli, podrejeni nekemu višjemu redu, niti nimajo kake gradacije v razvijanju sitega temeljnega motiva, še več, razen rodoslovniške vezi glavnih oseb nimajo nič skupnega. Zamislite si samo težko atmosfero »Gospode Glembajevih«, nabito in razžarjeno s kipečim dramskim materialom, preobilje motivov, ki skoraj hočejo biti dramski okvir; preobilje dramskih značajev, katerih usodna pota se tragično prepletajo — nato pa kot kontrast »Leda«, netragična do karikature, kljub temu pa je v tej vsakdanji netragičnosti, pri pomanjkanju »vodilnih« značajev, v svoji takorekoč abstraktni reduciranosti na dva osnovna satirična motiva, vendarle nabita s socialno ofenzivo tako, da koj občutite stilsko razdaljo do komorne intimne tragike »Agonije«. Toda kljub vsej tej zunanji razliki so vsa tri dela vezana najprej po edinstvu materijala, so kot meteori (vsak v drugi kristalizaciji), ki so se razleteli na različne strani, vendar izhajajo iz istega eruptivnega bloka. Še globlje so zvezana ta tri značilna dela s svojo notranjo obliko — v vseh treh se giblje struja dejanja, okrog velike, strašne usode nad »živimi in mrtvimi«. V vseh treh izločuje dramski tok po eno centralno osebo, ki se povzpne do sodnika nad svojo okolico, ali tudi nad samim seboj.

Ne bi hotel na tem mestu polemizirati z nekimi zadevnimi kritičnimi izpadi na Krležovo ustvarjanje. Vem, da bi taka polemika morala preiti meje informativnosti, ki je tukaj v prvi vrsti na mestu. Prav tako občutim, da bo globoko prijateljstvo, ki ga čutim do Krleže, v očeh mnogih dalo moji obrambi prizvok sentimentalne pristranosti. Toda ne bojim se niti enega niti drugega očitanga. Nasprotno, občutim globoko potrebo ravno na tem mestu in v tem času, z zavestjo polne odgovornosti, da jasno in glasno odbijem vso ničnost omenjenih kritičnih napadov. Pravijo, da je Krleža nesocialen pisatelj. Oprijeli so se njegovega »J'accuse«, izrečenega v predgovoru Hegedušičevim slikam, pa hočejo zdaj, da z izpačeno analizo dokažejo antisocialnost njegovih nazorov in njegovega ustvarjanja. Ali naj polemiziram z ljudmi, ki ne razumevajo razlike med lepoto kot objektom in teorijo o tej lepoti ter hočejo izkonstruirati neka protislovja v Krleževih teorijah. Ali z njimi, ki ne razumejo, da je lahko stvaritelj v svoji duši globoko tragičen, ali kakor oni pravijo, »nelinijski pesimističen«, pa da bo prav ta tragika osnovni motiv globoke težnje in vere in priprava nove, bodoče čistosti.

In na koncu, kaj se naj odgovori kritikom, ki črpajo svoje najmočnejše argumente iz globoko občutene antikritike Krleže samega. Ne, najznačilnejše pri teh kritikih je prav to, da so se oprijeli enega edinega kritičnega Krleževega manifesta, pri tem pa pozabljajo in preidejo globoki socialni smisel vsega ostalega Krleževega ustvarjanja. Pa tudi epizodični napadi na to ustvarjanje kažejo vso plitkost analize teh kritikastrov. Kajti ne videti, da pomeni prevračanje usodnosti glembajevščine na nekako mistiko krvi in nekako metafizično nemezis, izobličenje temeljnega motiva te glembajevščine, to se pravi, sploh ne razumeti temeljne črte socialne analize, ki se krije v skupnem izrazu — »glembajevščine«. Ali se socialnost neke literature dokazuje s statičnim, »belim in črnim«, sentimentalno pobarvanim prikazovanjem nekih šablonskih socialnih kontrastov? Ali je konkretna analiza edinega našega socialnega movensa, a to je periferični rudiment tistega pokreta, ki se je zapadnejše in severnejše od nas razvijal kot borba meščanskega razreda za socialno nadoblast v obliki — glembajevščine, nesocialnost? Ne bojim se trditve, da je ustvarjanje celokupnosti Glembajevih pri nas prvi takšen poskus konkretne socialne analize. Prvič je tu izsek enega družbenega razreda (a pri našem periferičnem

stanju se lahko operira samo z izseki), podvržen globoki analizi; prvič so tu vznešeni stvarni, nešablonski, živi motivi; gibanje in življenje tega našega socialnega monstuma, ki je pri nas vladal pod različnimi meščanskimi firmami. Vsa ta pomešanost trde kmečke materialnosti s hobštaplarsko fantastičnostjo nekih na pol urbaniziranih poedincev, grabežljiva pohlepnost za nekimi višjimi in finejšimi družbenimi oblikami, spojena z zločinskimi prainstinkti, vse to je zmešano in pomešano v tragični konec Glembajevščine — vendar je najgloblja poteza te analize v tem, da (ona) ne osvetljuje teh kompleksov z neko abstraktno, apriorično lučjo od zunaj, temveč, da glavna metoda te analize tiči v tem, da svoj objekt (v tem slučaju kompleks Glembajevščine) spremlja s kritičnim očesom do tistega trenutka, ko objekt sam po svoji notranji dialektiki začne razpadati in sicer razpadati pod notranjim nagonom samoanalize. Glembajevci sami rode iz sebe, v svojem krogu, svoje sodnike in tragični konflikt teh imanentnih sodnikov s svojo lastno okolico, s svojo lastno krvjo, bruha pod pritiskom centrifugalne rotacije dragocen material za spoznavanje temeljnih motivov vsega tega socialnega dogajanja. In ravno zato metodično spoznanje dajejo vse tri Glembajevske drame najdragocenejše gradivo. Vsaka od njih izvrže v svojem dramskem dogajanju po enega takega sodnika iz lastne krvi in mesa. Edini kriterij, po katerem lahko merimo vrednost materiala, izhajajočega iz tvorbe umetniške oblasti, za konkretno analizo socialnih položajev, je v tem: da se v teh tvorbah samili oblikujejo zrcala, ki po vidnih organskih zakonih teh tvorb odražajo objektivni material, ki nam služi za njih ocenitev.

*

Prav kot ostanen motiv je vzdana v stolp glembajevske tragedije usoda Fanike Canjek. Pod Lavrino tragedijo brni prav tako podzemna tragika, vitez Urban pa doživlja izzvenenje svoje erotične avanture v naročju prostitutke. Nikakega dvoma pa ni, da se more na razvalinah glembajevske kule postaviti novo socialno stavbo. Kdorkoli bo na to ponosno stavbo vrgel zmagovalsko zastavo, ne bo mogel pozabiti dela tistih, ki so z močjo svojega ustvarjanja, z globino svojega gledanja udarili prve predore v meščanske roparsko-viteške gradove in ki so omogočili nastop napadalnih kolon no-

vih pokolenj. Ni Krleževa krivda, da ne more biti pesnik zmago-
slovnih himn, toda njegova zasluga pa je, da ni lažnivi pisun
lažnega optimizma; temveč verni napovednik grenke naše res-
ničnosti.

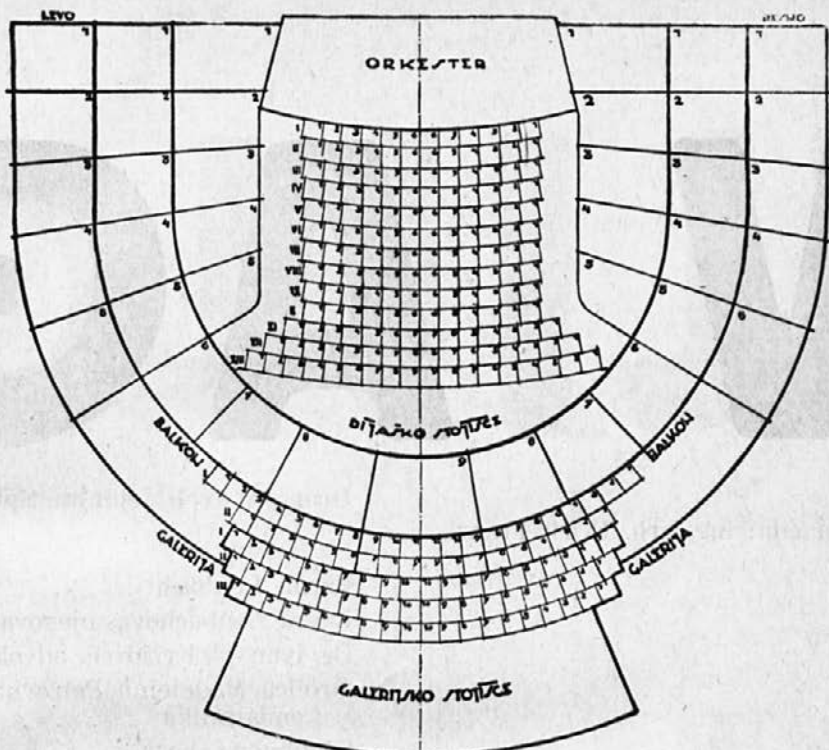
Miroslav Krleža

je rojen 7. VII. 1893. v Zagrebu, kjer je dovršil osnovno šolo
in nižjo gimnazijo, kadetnico v Pečuhu in v Budimpešti Ludo-
viceum. Odrekel se je vsaki službi in živi v Zagrebu kot knji-
ževnik. Je dramatik, pisatelj, pesnik in kritik. Prvič je nastopil
v »Savremenuku« z novelo »Zaratustra i mladić«. Istočasno je
sodeloval pri »Književnih novostih«. Leta 1919. je izdajal skup-
no z A. Cesarcem »Plamen«, katerega je izšlo petnajst števil.
Leta 1924. je začel izdajati »Književno republiko«. Izšle so nje-
gove knjige: Pan (1917), Tri simfonije (1917), Hrvatska rapso-
dija (1918), Pjesme I.—III. (1919), Lirika (1919). Tri kavalira
g. Melanije (1920), Magyar Királyi honvéd (novela, 1921), Hr-
vatski bog Mars (1922) in Vražji otok (1924). — Nar. gledališču
v Zagrebu je do l. 1917. ponudil šest dram: »Saloma«, »Sodo-
ma«, »Leševi«, »Kraljevo«, »Gosp. Lili« in »Utopija«, ki pa
so bile vse odklonjene. Njegova drama »Galicija« je bila na
dan premiere 30. XII. 1920. odstavljena z repertoarja. Uspeh
pa je imel z »Golgoto« (1922), z »Vučjakom« (1923), z dramo
»Mich. Buonaroti (1925) in »Adam in Eva« istega leta. »Go-
spodo Glembajeve« in »Agonijo« poznamo pa že z našega odra.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton
Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najniž- jih delavskih vrst, do mogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkrajše cvetlica, s katero more mati priroda obdariti ženo, katere sveta dolžnost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z raznimi pudri, suhimi, mastnimi šminkami: nasprotno, tisto je pokončevanje prave lepote. Lepota rabi pravih

sočnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hranijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z mlačno vodo ter z **Uran Zoraida milom**, nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, nedolžen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masazi z **Uran kremo** nočno, **Zoraida kremo** dnevno ter **Zoraida**

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz katerega diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedosegljiva polepsala moderne žene, vsled tega bi morali **Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, Uran Zoraida puder in Uran Zoraida milo**, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

VAGONJI

Inszenacija: ing. arh. Ernst Franz.

Drama v dveh dejanjih. Spisal Gleza. Poslovenil Josip Vidmar.

Režiser: dr. Branko Gavella.

Baron Lenbach	Sancin
Lavra Lenbachova, njegova žena	M. Danilova
Dr. Ivan pl. Križovec, advokat	Gregorin
Grofica Madeleine Petrovna, ruska emigrantka	Nablocka
Gluhonemi berač	Potokar
Marija, služkinja	Kukčeva

Moderno pohištvo: tvrdka Oprema, starinsko pohištvo: tvrdka Tizian, tlo: tvrdka Fran Ks. Souvan, klobuki: modni salon Ivanka Možina.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Zač 20.

Konec ob 22.

Parter: Sedeži I. vrste Din 28.—
 „ II. - III. vrste „ 26.—
 „ IV. - VI. „ „ 24.—
 „ VII. - IX. „ „ 22.—
 „ X. - XI. „ „ 20.—
 „ XII. - XIII. „ „ 18.—

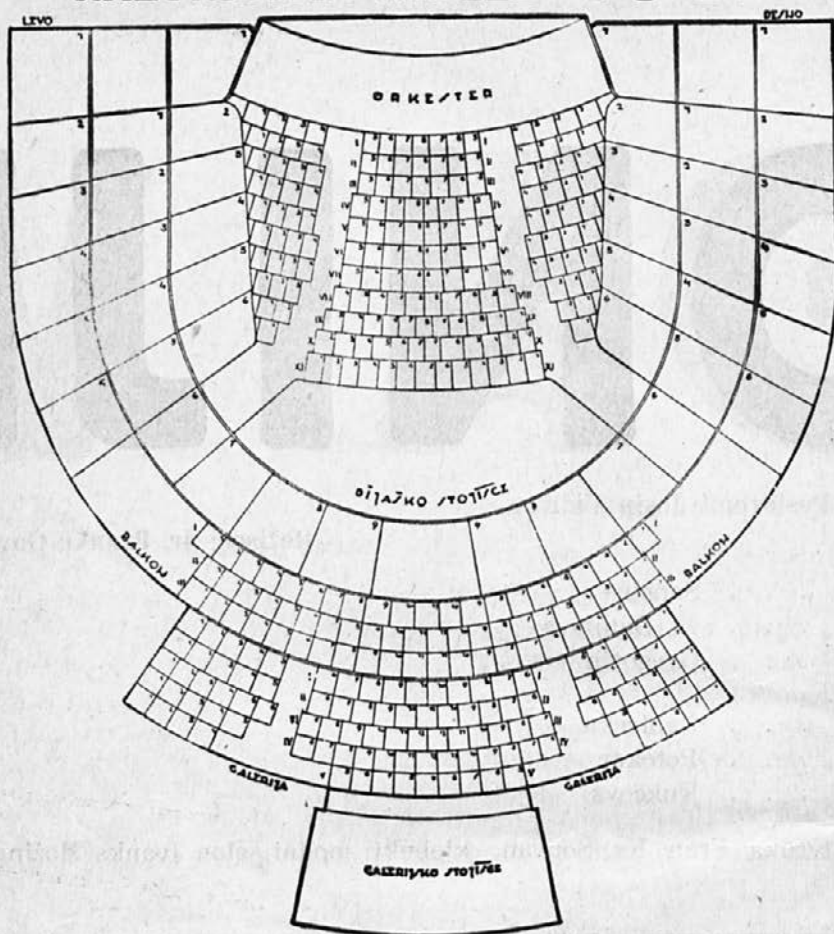
Lože v parteru: Din 100.—
 „ v I. „ „ 100.—
 „ balkone „ 70.—
 Dodatni ložni prju „ 20.—
 „ „ „ 20.—
 „ „ „ 15.—

Balkon: Sedeži I. vrste Din 20.—
 „ II. „ „ 16.—
Galerija: „ I. „ „ 14.—
 „ II. „ „ 12.—
 „ III. „ „ 10.—
 Galerijsko stojišče „ 2.50
 Dijaško stojišče „ 5.—

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki kassarni na Mestnem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure
Predpisana taksa za pol je vračunana v cenah

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in
zvečer do 1 1/2 ure zjutraj
Pivo - izbrana vina
Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje,
toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah,
avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in
življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

BIZJAK
k e k s i
so
prvovrstni

Samozavesten,
prikupen nastop
na družabnih prireditvah
edinole v

PEKO

čevlju

